

Ondřej Basjuk Díra ve vzduchu

Galerie výtvarného umění v Chebu
19. 3.–3. 5. 2015
Vernisáž 18. března v 17.00

Zdánlivě absurdní název výstavy Ondřeje Basjuka jako by se už na první pohled vztahoval k jednomu z charakteristických aspektů jeho tvorby, kterým je mystifikace. Nicméně tak jako v jiných případech, i tady je odkazů ke skutečnosti a racionálních vazeb mnohem víc, než by se mohlo zdát.

Už dnes je možné bez pochybností tvrdit, že Ondřej Basjuk (1983), nedávný absolvent ateliéru Vladimíra Kokolii na pražské Akademii výtvarných umění, patří mezi nejvýraznější umělce své generace. Přestože bývá vnímán hlavně jako malíř, jeho konceptuální práce je ve skutečnosti intermediální. Kromě malby se vyjadřuje také kresbou, fotografií, prostřednictvím ready-made, ale využívá i nová média. V tomto ohledu si žádné meze neklade, takže v poslední době začal například z mastku vytvářet drobné sochy. Jeho výstavy pak mají většinou charakter zvažbených prostorových instalací a ani ta chebská není výjimkou. Čím se Basjuk ovšem od naprosté většiny intermediálních umělců na naší scéně liší, je fakt, že programově staví na co nejdokonalejším formálním jazyku. Precizní forma u něj ale není samoučelná, je to vědomý a velmi ohebný nástroj pro hypersubtilní komunikaci obrazem.

Umění pro Ondřeje Basjuka představuje především osobní záležitost a prosmýkavý prostor osvobozený od svazujících pravidel jakýchkoli daností. Určený je stejně tak ke zpochyb-

ňování model jako vyjadřování a sdílení názorových postojů. Je to pro něj laboratoř vybavená k diagnostikování a komentování našeho „tady a teď“, herní plán i úkryt před světem a ideální místo pro nerušenou kontemplaci. Basjukova neoromantismem nasáklá tvorba může sice vyvolávat dojem naprosté ukotvenosti v dobrodružných románech a ozvucích chlapeckého snění, ale přestože jsou to samozřejmě přiznané zdrojové kategorie, v jejichž rámci se autor s rozkoší pohybuje, ve skutečnosti představují především mimikry sdělnosti, nejviditelnější úroveň jeho myšlenkově vrstevnatých a vizuálně podvrtných prací. Je obtížné stručně definovat charakter jeho tvorby, ale je možné alespoň napovědět, že u Ondřeje Basjuka jsou věci jen zřídka takové, jakými se zdají být. Ani Díra ve vzduchu tedy není jen efektní sémantický pleonasmus, ale především jinotajné označení letákového balónu, využívaného v době studené války coby nosiče zpravodajských informací z demokratické zóny. Na jednu stranu jde o prozaický popis stavu, kdy lehkým plynem naplněný aerostat vytváří reálnou mezeru ve vzdušné hmotě, na druhou poukazuje na „díru v systému“, kterou reflektuje i autentický leták Svobodná Evropa z května 1954 v článku týkajícím se právě nových způsobů, jak doručit „poselství svobody“, nazvaném Železná opona nesahá do nebe...

Není samozřejmě náhoda, že Ondřej Basjuk připravil tuto výstavu právě pro Cheb, bývalou „pevnou hráz socialismu a míru“. Je to totiž právě linie orientačně určená tímto městem a Domažlicemi, v nichž se narodil, kde prolétaly diverzantské balóny, aby narušovaly platnost diktovaných pravd bývalého režimu. V tomto ohledu je jeho projekt nejen koncipovaný jako site-specific, ale do jisté míry také osobní. Dalšími nevyslovenými tématy tak jsou kromě konkrétní dějinné reflexe i cesta, krajina, propaganda, konspirace, diverze, souboj či překonávání překážek a hranic. Právě k nim odkazují jak náměty jednotlivých prací, tak jejich forma, která v několika případech vychází právě z fenoménu letáku, využívá znakovosti, schematické zkratky a racionální sdělnosti topografických map nebo následuje vizualitu dobových dokumentárních snímků. Při tom všem Ondřej Basjuk ještě surfuje na hraně populární kultury, remixuje vlivy, styly a výtvarné strategie, vyhýbá se doslovnosti, aby podprahově přivedl k zamyšlení

a zároveň diváka nepřipravil o dojem trochu ironické klasičnosti a autenticity.

Jaký má ale smysl revokovat útržky historické reality typické pro první desetiletí studené války dnes v otevřené Evropě? Kromě samotné připomínky těch časů, která má minimálně jako memento svou platnost vždycky, je třeba se ptát, co naplnuje Basjukovu představu svobody. Odpověď je zřejmá – umění. A právě pašování umění lidem do života je skrytým účelem jeho diverzantského projektu. Vždyť jeho název je možné v přeneseném slova smyslu vztáhnout i k Basjukově černobílé malbě, tedy malování nehmotnou tmou a světelnou průhledností. Koneckonců, ani ohledně vypouštění balónů se toho na Chebsku od 50. let příliš nezměnilo. Zakázané je i teď, přestože z důvodů ochranného prostoru mezinárodního letiště v Karlových Varech. Týká se to dokonce i takzvaných balónů štěstí, což by ostatně mohlo vysvětlovat náladu některých obyvatel.

Radek Wohlmuth

Díra ve vzduchu, 2015, akryl na plátně, 24 × 30 cm

Vražedný ledovec, 2015, mastek, 5 × 7 cm

Explorer, 2015, mastek, 10 × 5 cm

Unterwassermann, 2015, mastek, 5 × 5 cm

Balon 1, 2015, malba sazemi, papír, 95 × 65 cm

Balon 2, 2015, malba sazemi, papír, 34 × 24 cm

Zelený tah, 2015, akryl na plátně, 100 × 70 cm

Devítiramenný jeskyňan, 2014–15, akryl na plátně, 100 × 50 cm

Hory v šuplíku 2015, akryl na plátně, 50 × 200 cm

Ondřej Basjuk
Narozen 31. května 1983 v Domažlicích.
Studia: 2002–2007 Ústav umění a designu ZU v Plzni; 2006–2012 Akademie výtvarných umění v Praze (prof. Vladimír Kokolia)
Ocenění: 2013 Cena kritiky za mladou malbu, 2. místo (1. místo neuděleno)
Spolu se Šárkou Koudelovou provozuje galerii K.art.on v Karlín Studios.

Ondřej Basjuk, Díra ve vzduchu

Malá galerie
19. 3.–3. 5. 2015
Kurátor: Radek Wohlmuth
Vernisáž 18. března v 17.00
Otevírací doba: út–ne, 10.00–17.00

Souběžné výstavy

Zastihla mě noc. Čeští umělci ve Francii 1938–1945
Velká galerie, 2. 4.–21. 6. 2015

F. X. Naske, Fotbalové utkání Angličanů se Slávií v Praze, 1905
Josef Koudelka, Na kopané, 1907
Opus magnum, 2. 4.–21. 6. 2015

Informel a jeho přesahy
Výstava z depozitáře, 21. 1.–24. 4. 2015

Galerie výtvarného umění v Chebu

příspěvková organizace Karlovarského kraje
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb
T: +420 354 422 450, F: +420 354 422 163
info@gavu.cz, www.gavu.cz

Výstavní program GAVU Cheb je podpořen z grantového programu MK ČR.

V roce 2015 vydala Galerie výtvarného umění v Chebu. Text Radek Wohlmuth, grafika Kolář & Kutálek, tisk Dragon Press, s. r. o., náklad 600 ks.

Titulní strana: P1270091m, 2015, tužka, papír, 15 × 33 cm